

PEADIREKTORI ASETÄITJA

Otsus

Tallinnas

06.12.2006.a nr 55-L

Tallinna Krematoorium AS tegevuse uurimiseks alustatud haldusasja nr 1-08/06 menetluse lõpetamine seoses seadusrikkumise tunnuste puudumisega

1. Haldusmenetluse alustamine

Matusebüroo Kristin OÜ nimel esitas MAQS Law Firm Advokaadibüroo OÜ 31. märtsil 2006.a Konkurentsiametile kaebuse selle kohta, et Tallinna Krematooriumi AS (edaspidi Krematoorium) rakendab kokkuleppel Tallinna Matusebüroo OÜ-ga (edaspidi Tallinna Matusebüroo) viimasele oluliselt soodsamaid tuhistamisteenuse hindasid kui teistele matuseteenuste turul tegutsevatele ettevõtjatele, et Tallinna Krematoorium kahjustab otseselt ja kaudselt teiste matusebüroode tegevust, v.a Tallinna Matusebüroo, konkurentsi kahjustavate äritingimuste ning teenuse väärtusele mittevastava teenuse hinna kehtestamisega.

Seoses kaebusega ning võttes aluseks Vabariigi Valitsuse seaduse § 74 lg 1 ja konkurentsiseaduse § 55 lg 2 alustas Konkurentsiamet haldusmenetluse korras peadirektori asetäitja 24.04.2006 käskkirjaga nr 10 konkurentsiolekorra analüüsi tuhistamismatuseteenuse osutamisel ning kontrolli Tallinna Krematooriumi AS ja Tallinna Matusebüroo tegevuse vastavusest konkurentsiseaduse § 4 lg 1 p-dele 1 ja 5 ja Tallinna Krematooriumi AS tegevuse vastavusest § 16 p-dele 1 ja 3 ning § 18 lg 1 p-dele 1 ja 2.

2. Haldusmenetluse sisu

Haldusmenetluse eesmärgiks oli analüüsida konkurentsiolekorda tuhistamismatuseteenuste osutamisel ja ettevõtjate tegevuse konkurentsiseadusele (*edaspidi KonkS*) vastavuse kontrollimine.

3. Menetlusosalised

1. Matusebüroo Kristin OÜ, äriregistri kood 10405123, asukoht Ravi 18, 10138 Tallinn, põhitegevusala - matusetalituste korraldamine.
2. Tallinna Krematoorium AS, äriregistri kood 10376924, asukoht Pärnamäe tee 36 11914 Tallinn, põhitegevusala - matuseteenindus.
3. Tallinna Matusebüroo OÜ, äriregistri kood 10404738, asukoht Sakala 14, 10141 Tallinn, põhitegevusala – matuste korraldamine.

3. Faktilised asjaolud ja tõendid

Matusebürood ja krematooriumid osutavad lahkunu ärasaatmiseks vajalikke matuseteenuseid (põhiliselt: transport, säilitamine, rituaalteenused, hauda sängitamine või tuhastamine, peielaua korraldamine) ja lisaks sellele müüvad vajalikke matusetarbeid (peamiselt: kirst, lilled, pärjad, hauakivid ja -plaadid, piirded hauaplatsile). Enamuse vajalikest matuseteenustest ja -tarvetest ostavad matusebürood ja krematooriumid sisse teistelt ettevõtjatelt.

Matuseteenuste turg jaguneb matmisviisi järgi hauamatusteks ja tuhastamismatusteks. Tuhastamismatuste eripäraks on surnu tuhastamine spetsiaalsetes, selleks otstarbeks konstrueeritud ahjudes.

Tuhastamisteenust ostavad matusebürood Eestis kolmelt krematooriumilt: Tallinna Krematooriumilt (valmis 1993.a), Tartu krematooriumilt (valmis 1997.a) (Tallinna ja Tartu krematooriumid on ühe ettevõtja kaks osakonda) ning OÜ-lt Jõhvi Matusebüroo (*edaspidi Jõhvi Matusebüroo*), kes rendib OÜ-lt Põhja Mets 2000. aastal sõlmitud rendilepingu alusel Jõhvi kalmistu territooriumil asuvat tavandimaja koos sinna kompleksi kuuluva krematooriumiahjuga (valmis 2000.a).

Tallinna ja Harjumaa matusebürood ostavad tuhastamisteenust peamiselt Tallinna Krematooriumilt.

Käibemaksuseaduse § 15 lg 2 p 5 kohaselt maksustatakse käibemaksumääraga 5% matusetarve või -teenus. Hauapiirded, -kivid ja -plaadid ei ole otseselt seotud matusekorraldaja poolt osutatavate teenustega ja neile rakendub käibemaks 18%. Kuid kui matuseteenust müüakse korraga ühtse teenusena, kuhu on arvatud ka piirded, kivid ja plaadid, siis maksustatakse kogu teenus 5% käibemaksuga (*Maksu- ja Tolliameti kiri 14.09.2005 nr 9-2/7661-1 Matusebüroode Liidule*).

Konkurentsiameti poolt menetletud haldusasjas nr 2-02/05 esitati ettevõtjate poolt Konkurentsiametile andmed käivete suuruse kohta Tallinna ja Harjumaa osas ja nende alusel on arvestatud matuseteenuseid osutavate ettevõtjate turuosad:

Matusebüroo, krematoorium	2003.a käive kroonides	2003.a tur %	2004.a käive kroonides	2004.a tur %	Turuosade muutus %
Matusebüroo Kr OÜ	(...)	(...)	(...)	(...)	(...)
Tallinna Krematooriumi AS	(...)	(...)	(...)	(...)	(...)
Tallinna Matuseb OÜ	(...)	(...)	(...)	(...)	(...)
Forsius Holding OÜ	(...)	(...)	(...)	(...)	(...)
Kokku		100,0		100,0	

3.1 Krematoorium ja Tallinna Matusebüroo

Majandusaasta aruannete kohaselt oli Krematooriumi käive Tallinna osas 2004. aastal (...) mln krooni ja 2005. aastal samuti (...) mln krooni.

Krematooriumi käive koos Tartu osakonnaga oli samal ajal vastavalt 19,1 mln krooni ja 19,7 mln krooni.

Ettevõtja puhaskasum Tallinna osas 2004. aastal (...) krooni ehk (...%) käibest ja 2005. aastal (...) krooni ehk (...%) käibest.

Ettevõtja kulud, mida saab konkreetset siduda Tallinna või Tartu osakonnaga kantakse selle osakonna kuludesse. Need kulud, mida ei saa otseselt osakonnaga siduda, kantakse kuludesse proportsionaalselt käibega.

Tallinna Matusebüroo käive 2004.a oli 7,2 mln krooni ja puhaskasum 0,2 mln krooni. Võrreldes eelmise majandusaastaga on kasum vähenenud kolm korda, kuigi käive on suurenenud 1mln krooni võrra.

26.04.2006 andis Konkurentsiametis selgitusi Krematooriumi esindajana direktor. Tema seisukohalt ei ole Krematooriumile antud tuhandamismatuse korraldamiseks Tallinna linna poolt mingeid eri- või ainuõigusi Pärnamäe kabeli (matusemaja) rendile andmisel. Rendileandmisega on kehtestatud kohustused rendilevõtjale investeerida matusemaja rekonstrueerimisse ja neid kulutusi rendileandja ei hüvita. Kabelite renoveerimine on seni läinud maksma ligi 10 mln krooni ja projekt kooskõlastati linnaga.

Krematoorium on alates 1992. aastast investeerinud tuhandamismatuse edendamiseks üle 22 mln krooni.

Tallinna Krematooriumi AS algatusel ehitati 1992-1993 Pärnamäe kabel ümber krematooriumikompleksiks. Kusjuures Tallinna Krematooriumi AS korraldab projekteerimise ja ümberehituse. Tallinna Krematooriumi AS ostis ja tarnis ka USA' st krematooriumiahjud. Pärnamäe kabeli ümberehitus planeeriti vastavalt tarnitud ahjude suurusele.

Krematooriumi hoone, sealjuures ka väike kabel, on ehitatud nii suureks kui haudade vahel ruumi oli. Uksest kirstu sisse kanda ei saa, kuna uksead on kitsad, sest ukseava laiuse tingis koridori laius ja kabeli uksead asuvad kabeli pikikoridoris. Väiksesse kabelisse saab kirstu transportida alt tõstukiga, kasutades krematooriumi kirstu. Seda võimalust kasutab Matusebüroo Kristin OÜ samadel alustel ja hinnaga kui teised Tallinna matusebürood.

Tõstuki kasutamise hind on normaalne, kuna tõstuk töötades kulub, vajab remonti, kulutab elektrit ja töötajad peavad lahkunu tõstukile asetama.

Vormistamistasu võtavad kõik matusebürood, sealjuures Matusebüroo Kristin OÜ tasu on 95.- krooni. Tallina Matusebüroo ja Krematoorium ei kasuta vastastikku teenustasu arvestamist, seega ei saa kasu kumbki pool.

Krematooriumi ehitamine saab toimuda vastavalt ehitusseaduses ja planeerimisega ettenähtud korras. Iga asjast huvitatud ettevõtja võib krematooriumi ehitada, kui on täidetud vastavatest õigusaktidest tulenevad nõuded. Samuti ei nõua krematooriumiseadmete soetamine suuri investeeringuid, odavamad ahjud maksavad ligilähedaselt miljon krooni. Gaasitrassi olemasolu ei ole tingimata tarvilik, sest kasutada saab ka mahutigaasi ning isegi elektrit, kuigi viimane on kallim. Soomes näiteks kasutatakse naftasaadusi.

Tuhandamismatuste osakaal on tõusnud Eestis matuste koguarvust ligi 20%. Rootsis on see näitaja juba 70%.

Vestluse käigus lepiti Krematooriumi esindajaga kokku, et Krematooriumi raamatupidamist korraldavalt arvepidamiskeskuselt saab Konkurentsiamet teavet arvete kohta ja soovitud arvetest tehakse koopiad.

Konkurentsiamet esitas 8.05.2006 Krematooriumile taotluse teabe saamiseks, millega taotleti rendilepingu koopiat, koopiaid lepingutest matusebüroodega, tuhastamisteenuse osutamise mahtusid matusebüroodele ja täpsustavaid selgitusi koostööpartneritega vastastikku matuseteenustele antavate soodustuste kohta.

24.05.2006 oma vastuses teatas Krematoorium, et Krematoorium ei ole turgu valitsevat seisundit omav ja eri- või ainuõigust ega ka olulist vahendit omav ettevõtja. Tuhastamisteenust osutatakse käesoleval ajal Tallinnas, Tartus ja Jõhvis. Jõhvis asuva krematooriumiga ei ole Tallinna Krematooriumil mingisugust seost. Tuhastamismatus on kõrvuti hauamatusega ja krematsiooniahjude puudumisel ei jääks ükski surnu matmata. Matusebürood peavad oma äritegevuse korraldamisel arvestama sellega, et tuhastamisteenust nad ise osutada ei saa ja peavad arvestama teiste äriühingute hindadega, millised on neil teada.

Krematoorium on kõigile füüsilistele ja juriidilistele isikutele nende soovi korral osutanud tuhastamisteenust, sealjuures hoidnud hinda samal tasemel 2,5 aastat. 18.11.2003 langetati hinda 2855.- kroonilt 2700.- kroonile (2571.43 ilma käibemaksuta). Samal ajal tõusevad kulutused peamiselt töötasudele ja gaasi hinnale.

Koostöölepingute puhul ei ole tegemist võrdväärsete lepingutega, kuna erinevate koostööpartneritega sõlmitakse lepingud erinevas mahus olenevalt vastastikustest soodustustest. Igal juhul on koostöölepingute puhul esmatähtsaks asjaolu, et mõlemad pooled pakuvad teineteisele soodustusi arvestades oma majanduslike võimalustega. Taoline põhimõte tuleneb nii lepinguvabadusest kui ka hea usu, mõistlikkuse ja hea äritava põhimõtetest, kusjuures nende lepingutega kehtestatakse õigusi ja kohustusi vaid teineteisele.

Tallinna Matusebürooga on Krematooriumil koostöösuhted juba alates 1992.aastast. Tallinna Matusebüroo pakub Krematooriumile soodustusi kirstude, lillede, surnu transpordi, külmkambriteenuste ja hauakivide osas (10-15%) ja saab Krematooriumilt vastu soodustust tuhastamise hinnas.

Krematooriumi ja Tallinna Matusebüroo vahelise koostöölepinguga, aga ka teiste matusebüroodega sõlmitud koostöölepingutega ei määrata hinda kolmandate isikute suhtes. Nende lepingutega määratakse koostöö sisu ja ainult ühe tingimusena lepitakse kokku ka vastastikused allahindlused. Kusjuures need allahindlused määratakse koostööpartneritele, mitte aga kolmandale isikule, s.h isegi mitte konkreetsele tarbijale, kes vastava koostööpartneri käest on matuseteenust tellinud.

Tuhastamise hind moodustab vaid 25-35% keskmise matuse koguhinnast Tallinnas (alates surnu transpordist ja surnukuuri üürist kuni lillede ja peiedeni). Krematooriumi poolt antakse matusebüroodele vastastikuste soodustuste raamides allahindlust kuni 10% tuhastamise hinnast, mis ei avalda olulist mõju matuste koguhinnale ja ei ületa kasumi suurust teenuse hinnas.

Esimene koostööleping, milles sätestati tuhastamise hinnasoodustus, sõlmiti aastal 1996 Matusebüroo Kristin OÜ-ga, kuid viimane ei teinud mingeid vastastikuseid soodustusi. Lisaks sellele ei täitnud Matusebüroo Kristin OÜ lepingu punktiga 3.1 ja 3.2 pandud kohustust, mis seisneb matjate nõusolekul korraldada tuhastamisel lõhkevate seadmete

väljavõtmist surnu kehast. Nimetatud seadmed (seni peamiselt südamestimulaatorid, kuid plahvatavad ka naiste silikoonist rinnaimplantaadid) põhjustavad tugevate plahvatuste korral ahju kapitaalremondi vajaduse, mis ei kujune mitte väiksemaks kui 50 000 krooni. Sealjuures ei saa ahju kasutada paar nädalat ja sellega on tekitatud Krematooriumile täiendavalt otsest majanduslikku kahju. Matusebüroo Kristin OÜ-d hoiatati, 16.01.2003

teavitati Matusebüroo Kristin OÜ-d juba kirjalikult plahvatustest krematsiooniahjudes. 22.02.2003 teavitati Matusebüroo Kristin OÜ-d neilt saabunud surnu kehas stimulaatori järgmisest plahvatuses tuhastamisel ja alates 01.04.2003 lõpetas Krematoorium soodustuse andmise Matusebüroo Kristin OÜ-le tuhastamisteenuse osutamisel (lisatud e-kirjad). Nimetatud soodustuse lõpetamist Matusebüroo Kristin OÜ ei vaidlustanud, samuti jätkuvad samad probleemid, viimati plahvatas südamestimulaator 21.03.2006. Matusebüroo Kristin OÜ-le kehtivad endiselt soodustused vastsündinute ja laste surnukehade tuhastamisel. Samuti kehtib koostööleping nende isikute tuhastamiseks, kellel matja puudub ja selle lepingu alusel saab Matusebüroo Kristin OÜ endale 45% riiklikust matusetootusest.

Kirja lisadena esitati koopiaid lepingutest ja arvetest matusebüroodega, arvetest eraisikutega, matusekompleksi rendilepingust Tallinna linnaga. Samuti on lisatud Tallinna linna Hinna- ja Konkurentsiameti 14.02.1999 kirja koopia. Tallinna linna seisukohalt ei oma Krematoorium loomulikku monopoli, kuna surnute tuhastamiseks ei ole tema valduses ja opereerimisel võrgustikku või infrastruktuuri, mida teisel isikul ei ole võimalik või majanduslikult otstarbekas dubleerida.

Tallinna linn ei ole andnud Krematooriumile eri- või ainuõigust, millest tulenevalt ei kehti Krematooriumi kohta konkurentsiseaduse § 17 sätestatud eri- või ainuõigust või loomulikku monopoli omava ettevõtja tegevuse piirangud, s.h kohalikule omavalitsusele antud õigus reguleerida kehtestatavoid hindu.

Kirja lisast nr 11 selgub, et matusebürood (Kristin OÜ, Tallinna Matusebüroo, Forsius Holding OÜ, Vinuk OÜ, Matmar OÜ, Marmor Grupp OÜ, A.Jõki Kivitöökoda, Saare, Rapla) tellisid Krematooriumilt põhiliselt tuhastamisteenust (1178 tuhastamist), millele vähesel määral lisandus osaline matuse korraldamine. Neist väljaspool Tallinna ja Harjumaad asuvatele matusebüroodele osutati 217 tuhastamisteenust ehk 18,9 % tellitud tuhastamisteenuste arvust. Krematoorium ise korraldas 2005.aastal 1464 tuhastamist, neist 498 ehk 34% väljapoole Tallinna ja 377 olid otsetuhastamised või lahkunul ei olnud omakseid, st ei toimunud mingisugust matusetseremooniat.

Haldusmenetluses haldusasjas nr 2-02/05 Konkurentsiametile teabe taotluse vastuses Matusebüroo Kristin OÜ 27.09.2005 kirjas p 4 on toodud seisukoht, et teise krematooriumi rajamine Tallinnasse oleks teretulnud ja täiesti teostatav Tallinna linna toetusel. Samuti arvamus, et selle rajamine on ka majanduslikult otstarbekas.

Telefonivestluses kinnitas ka Forsius Holding OÜ teise krematooriumi Tallinnasse ehitamise otstarbekust.

Tallinna Ettevõtlusameti vastusest 16.09.2005 selgub, et krematooriumi rajamiseks tegevusluba ei ole vaja. Õiguslikuks aluseks on registreerimine riiklikus majandustegevuse registris ettevõtja taotluse alusel. Ehitus toimub vastavalt ehitusseaduses ja planeerimisseaduses ettenähtud korrale.

22.09.2005 (samuti haldusasjas nr 2-02/05) Matusebüroode Liidu vastusest selgub, et krematooriumi rajamine oleks jõukohane paljudele matusebüroodele või teistele ettevõtjatele. Investeeringute minimaalpiiriks peetakse 2-4 mln krooni.

13.07.2006 esitas Krematoorium Konkurentsiametile tuhastamisteenuse kulukomponentide loetelu, mille kohaselt kujuneb teenuse omahinnaks (...) krooni (ilma käibemaksuta). Kulukomponendid on otseselt seotud tuhastamisprotsessiga ja ei sisalda mingeid teisi matusekulusid või teiste matusebüroode poolt juba tellijalt võetud tasusid. Kasum ühe

tuhastamise kohta ((...)-(...)) (...) krooni moodustab (...) (ilma käibemaksuta) tuhastamise hinnast.

Sama teabenõude vastusega esitati andmed suure kabeli pindala, rendihinna ja rekonstrueerimise maksumuse kohta. Tallinna linnalt renditava matusemaja kompleksis kabeli ja sellele lisanduvate teenindamiseks vajalike abiruumide renditava pinna suuruseks on (...) m² rendihinnaga (...) krooni m² eest kuus ja kogusummas (...) krooni kuus ning igaaastane kohustuslik kindlustus. Lisaks sellele on kulud kogumiskaevude tühjendamiseks, kuna puudub kanalisatsioon. Investeeritud on kabeelite rekonstrueerimisesse 2003. ja 2004. aastal ligi 10 mln krooni.

Tallinna Matusebüroo 30.06.2006 kirjast selgub, et koostöölepingu alusel antavad vastastikused soodustused on sümboolsed ja neist ei saa otsest majanduslikku kasu kumbki pool. Ühekordseid soodustusi ei esine. Soodustuste lõpetamine ei avaldaks mingit mõju Tallinna Matusebüroo majandustegevusele. Vastastikused soodustused ei mõjuta Tallinna matusteturgu ja ei anna ühelegi matusebüroole mingit eelist. Pärnamäe kabeleid kasutab Tallinna Matusebüroo samade hindadega, kui teised matusebürood. Väikese kabeli kasutamisega ei ole olnud mingeid probleeme. Kirjale on lisatud koopiad nõutud arvetest Krematooriumile.

21.08.2006 esitas Matusebüroo Kristin OÜ esindaja Advokaadibüroo MAQS Law Firm oma seisukohad Krematooriumi selgituste osas ja selgitused Tallinna lähiümbruse kabeelite osas.

Kaebaja arvates tuleks käesolevas juhtumis vaadelda ainult tuhastamismatuseteenuste kaubaturgu. Kuna Krematoorium omab ainsa ettevõtjana Harjumaal krematsiooniahje, siis tuleks teda pidada sellel kaubaturul turgu valitsevat seisundit omavaks ettevõtjaks.

Kaebaja peab Krematooriumi eri- või ainuõigust omavaks ettevõtjaks, kuna Tallinna Linnavalitsuse korraldusega 26.06.2002 nr 1932-k on temale antud rendile Pärnamäe kabelikompleks ja seega sai Krematoorium eksklusiivõiguse kasutada Harjumaal paiknevat hoonet, milles paiknevad krematsiooniahjud. Kuigi Tallinnas asuvad matusebürood osutavad tuhastamismatuseteenuseid, peavad nad tuhastamisteenuse osutamise tarbeks sõlmima koostöölepingu Krematooriumiga.

Tallinnasse teise krematooriumi rajamise minimaalmaksumuseks peab Matusebüroo Kristin OÜ vähemalt 8 mln krooni.

Kaebaja peab lubamatuks Krematooriumi ja Tallinna Matusebüroo vahel sõlmitud erineva kootöölepingu olemasolu, millega antakse vastastikku soodustusi. Krematoorium ei ole kunagi pakkunud soodustusi Matusebüroo Kristin OÜ-le.

Matusebüroo Kristin OÜ ei ole enda väitel kunagi saanud Krematooriumilt pretensiooni mingite plahvatuste kohta tuhastamiskambris ja seetõttu ei ole ka olnud võimalust vaidlustada tuhastamisteenuse soodustuse lõpetamist Krematooriumi poolt.

Kaebaja on seisukohal, et ausat ärilist konkurentsi Harjumaal tuhastamismatuseteenuste kaubaturul ja Krematooriumi raamatupidamisarvestuse läbipaistvust saab tagada ainult sellega, kui Konkurentsiamet kohustab Krematooriumi tegelema ainult surnute tuhastamise teenuse osutamisega. Krematoorium saaks matuseteenuseid osutada ainult eraldiseisva ettevõtte alt, kelle teenuse osutamine peab olema rajatud samadele alustele, kui teistel matusebüroodel.

Tallinna kabelite kohta teatab kaebaja, et kabelites saab ärasaatmistsermooniat läbi viia ka enama, kui 30 inimesega ning kalmistute kabelite üürihinnad on 240 krooni matuse kohta. Liivakalmistu ja Metsakalmistu kabelid on korras. Rahumäe ja Siselinna kalmistu kabeleid külmal ajal ei köeta. Üldiselt peetakse lahkumistsermoonia alati surnuaia kabelis, kuhu toimub matmine. Matusebüroo Kristin OÜ on kasutanud Pärnamäele matmise korral ka Metsakalmistu kabelit, kui klient ei soovi maksta Pärnamäe suure kabeli kõrget hinda.

3.2 Arved ja lepingud

Arvete koopiatest nähtub, et Krematoorium kasutab tuhostamisteenuse osutamisel hinda 2571.429 (ilma käibemaksuta) kõigile eraisikutele, Matusebüroo Kristin OÜ-le, Vinuk OÜ-le, Marmor Grupp OÜ-le, Matmar OÜ-le ja teistele väljaspool Tallinna linna ja Harjumaad asuvatele matusebüroodele, kellega koostöölepingutes ei ole kokku lepitud vastastikuste soodustuste osas. Krematoorium ei lisa matuseteenuste osutamisel füüsilisele isikule mingit vahendustasu Tallinna Matusebüroolt ostetud teenustele ja kaupadele. Teenust müüakse erakliendile ostuhinnaga ka sellisel juhul kui tegemist on vastastikuste soodushindadega kaupadega.

Matusebüroo Kristin OÜ-le Krematooriumi poolt esitatud arvetest nähtub, et ainult vastsündinu tuhostamisel on kasutatud tuhostamist ja sellele ei lisandu teisi matuseteenuseid. Täiskasvanu tuhostamisel lisandub üldjuhul vähemalt drapeerimata tuhostamiskirst ja lifti, tõstuki kasutamine kabelis. Tallinna Matusebüroole on Krematoorium lisaks tuhostamisele sageli osutanud mitmeid matuseteenuseid, samuti OÜ-le Forsius Holding. Matusebüroo Forsius Holding OÜ esitab arved krematooriumile vormistamistasu märkimisega ja Krematoorium arvestab samuti teenustasu.

Matusebüroo Kristin OÜ 2006.a aprillikuu jooksul Krematooriumile esitatud arvetel on üldjuhul kolm positsiooni:

-Säilitamine külmikus	133.33 (1 ööpäeva maksumus)
-Ettevalmistamise tööd ja väljastamine	189.52 (ühekordne tasu igal arvel)
-Vormistamine büroos	90.48 (ühekordne tasu igal arvel)

Üksikutel juhtudel lisandub transport morgi (152.38).

Hindadele lisandub käibemaks 5%.

Tuhostamise hinnaks erakliendile on Matusebüroo Kristin OÜ arvetel (nr 3103 22.10.2005, nr 4130 30.01.2006, nr 5034 27.04, nr 4616 18.03.2006) 2666.67 krooni, millele lisandub käibemaks 5%.

Matusebüroo Forsius Holding OÜ lisab vahendustasu Krematooriumi tuhostamise hinnale. Tallinna Matusebüroo ei lisa tuhostamishinnale omapoolset lisatasu ja müüb tellijale teenust Krematooriumilt ostetud teenuse hinnaga.

Antud haldusasjas vaadeldud lepingud ei sisalda konkurentsi kahjustavaid kokkuleppeid ja ei ole oma olemuselt kõik sarnaste tingimustega ning on sõlmitud erinevatel aegadel. Koostöölepingud sisaldavad ka Krematooriumi ja matusebüroode vahel vastastikku antavaid soodustusi matuseteenuste või matusetarvete hindades, kuid nendega ei kehtestata hinda ega kauplemistingimusi kolmandatele isikutele vaid ainult üksnes tehakse koostööpooltele soodustusi erinevate kaupade ja teenuste hindades enamvähem võrdses summas.

Tallinna linna ja Krematooriumi vahel sõlmitud rendilepingus ei sätestata Krematooriumile eri- või ainuõigust ega kehtestata sellest tuleneda võivaid renditingimusi.

3.3 Teiste krematooriumide tuhastamisteenuse ja tuhastamismatuste hindadest

Jõhvi Matusebüroo krematooriumi hinnakirjas 01.04.2005 on tuhastamise hinnaks 2700 krooni (käibemaksuga) ja üle 100 kilo kaaluvate surnute tuhastamise hinnaks 2970 krooni. Tseremoonial kasutatava puusärgi hinnaks on 315 krooni. Puusärgi paigaldamine lahkumissaali 75 krooni. Lisaks hinnakirjale anti selgitusi telefoni teel. Teistele matusebüroodele soodushinnaga teenust ei osutata ja seega on kõigil juhtudel kasutusel üks hind. Väiksema hinnaga ei oleks ettevõtja arvates majanduslikult võimalik tuhastamisteenust osutada. Teenuse ostja, ka matusebüroo, arvele lisandub alati teenustasu tellimuse vormistamise eest 30 krooni (hinnakirja hinnad).

Jõhvi Matusebüroo 2003.a käive oli 2,46 mln krooni ja 2004.a käive 2,37 mln krooni. Jõhvi Matusebüroo teatas 15.08.2006 kirjaga, et matusebüroo ei ole krematooriumi omanik, vaid rendib vastavaid ruume ja tuhastamisahju. Tuhastamisteenuse omahinnast märkimisväärse osa moodustavad rendikulud ((...) krooni).

Krematooriumi ehitades ja seadmeid hankides pidasid omanikud esmatähtsaks odavat hinda, mis aga tähendab palju füüsilist tööd ahju kasutamisel.

Hinna kehtestamisel lähtuti sellel kaubaturul juba varem tegutsevate ettevõtjate jaehinnast, kuid üle 100 kiloste surnute tuhastamiskulude täielikuks katmiseks kehtestati kõrgem hind. Kuna krematoorium asub elumajade läheduses ja suurte surnukehade tuhastamisel tekib ahjus musta suitsu, siis üle 100 kg surnuid tuhastatakse peamiselt öötundidel. Seadmete eripära tõttu peab töötama kaks inimest, sellest ka üle 100 kg surnute tuhastamise kõrgem hind.

Tallinna Krematooriumi ja Jõhvi Matusebüroo tuhastamisteenuse omahinna ja kasumi võrdlus nende poolt esitatud andmete põhjal on toodud alljärgnevas tabelis

	Tallinna Krematoorium	Jõhvi Matusebüroo
Tuhastamisteenuse müügi (käibemaksuga)	2700 krooni	2700krooni (üle 100 kg surkorral 2970 krooni)
Tuhastamisteenuse hind (käibemaks)	2571.43 krooni	(...) krooni
Kulud teenuse osutamisel	(...) krooni	(...) krooni
Kasum	(...) krooni	(...) krooni

Riia krematooriumis (www.krematorija.lv) on tuhastamise hind madalam, kui Tallinna krematooriumis. Hinnavõrdluses ei ole andmed hästi kasutatavad, kuna puuduvad andmed hinnakirjas toodud hindade kulukomponentide kohta ja seletamatu on tuhastamisteenusele tavapäraselt lisanduvate teenuste ning kaupade märkimisväärselt (kuni 2 korda) kõrgem hind.

Teenus	Hind Tallinna krematooriumis (kroonides)	Hind Riia krematooriumis (kroonides)
Krematsioon (tuhastamine)	2700.00	1534.26 (sisaldab tuhakapsli)

Tseremooniakirstu kasutamine	370.00	637.31
Drapeerimata tuhastamiskirst	90.00 (papist)	281.00 (puidust kast)
Suure hüvastijätusaali (kabeli) rent	800.00	1534.26
Väikese saali (kabeli) rent	300.00	590.10
Odavaim urn	220.00	517.00

Rootsis kehib eriline „matuse maks” s.t, et kõik mis peab, on eluajal maksu maksnud peredele matustel tasuta (nt hauaplats, tuhastamine, tseremoonia ja preester). Matuse tellijad ostavad ise juurde teenused: kirst või urn, lilled, kirstu transport, hauakivi, erilised tseremooniateenused, peied jne. Nende pealt makstakse juurde 1500 – 3300 eurot (teiste Euroopa riikidega võrdluseks on siin hinnad toodud eurodes). Tuhastamise eest makstakse krematooriumidele 275 eurot surnu kohta. Rootsi krematooriumid on rahva omad ja alluvad kirikule. Ülejäänud Skandinaavia riikides on osaliselt sarnane süsteem, s.t inimesed maksavad oma eluajal „matusemaksu” (*hr Tobias Helmeri e-kiri 30.03.2005*).

Soome **Ida-Helsingi matusebüroo** (<http://search.mns.fi>) andmetel sõltub tuhastamise hind suuresti kodanike vastavatest maksudest ja soodustused on ka lahkunud sõjaveteranide tuhastamisel. Tavakohaselt maksab tuhastamine 300 eurot.

Keskmine tuhastamise hind Kesk- ja Lõuna- Euroopas on 300 eurot ja selle raha maksab perekond. Sakslased tuhastavad üha enam oma lahkunuid Poolas ja Tšehhis. Tšehhis on keskmiseks tuhastusmatuse maksumuseks 888 eurot ja samal ajal Saksamaal 1500 eurot (*BNS 04.05.2006*).

USA Föderaalse kaubanduskomisjoni hinnangul läheb lihtne matus Ameerika perekonnale maksma 4200 eurot. Lisateenused nagu lilled, limusiin kasvatavad arvet veelgi. Kõige kulukamaks matusetarbeks on kirst, millest kallimad on samas hinnas pereautoga (*Ärileht 15.09.2004*).

Tallinna Krematooriumis on tuhastamishind eurodesse arvestades 172.63 eurot. Eraldi tasu on kirstu tuhastamise eest 650 krooni ehk 39.56 eurot. Enamus tuhastamisi toimub 90 krooni maksvas tuhastamiskirstus, kui eelnevalt on toimunud lahkumistseremoonia, kus kasutati tseremooniakirstu.

Eesti Matusebüroode Liidu andmetel maksab keskmine matus Eestis 5500 – 6500 krooni ehk ca 395 eurot. Tuhastusmatuse ja hauamatuse keskmine hind on ligilähedane.

5. Õiguslik hinnang

Haldusmenetluse eesmärgiks oli kontrollida Krematooriumi ja Tallinna Matusebüroo tegevuse vastavust konkurentsiseaduse § 4 lg 1 p-dele 1 ja 5 ja Krematooriumi tegevuse vastavust § 16 p-dele 1 ja 3 ning § 18 lg 1 p-dele 1 ja 2.

5.1 Kaubaturu määratlus ja turuosad

Konkurentsiseaduse § 3 lg-s 1 on sätestatud, et kaubaturg on hinna, kvaliteedi, tehniliste omaduste, realiseerimis- ja kasutustingimuste ning tarbimis- ja muude omaduste poolest ostja seisukohalt omavahel vahetatavate või asendatavate kaupade käibimiseala, mis hõlmab muuhulgas kogu Eesti territooriumi või selle osa.

Matuseteenuste turul on kaubaks lahkunu ärasaatmiseks vajalikud matuseteenused (transport, säilitamine, rituaalteenused, hauda sängitamine või tuhastamine, peielaua korraldamine jne) ja matusetarbed (kirst, lilled, pärjad, hauakivid ja -plaadid, piirded hauaplatsile jne). Matuseteenuste turud jagunevad matmisviisi järgi hauamatusteks ja tuhastamismatusteks.

Matuseteenuste turul konkureerivateks ettevõtjateks on Tallinnas ja selle lähiümbruses Harjumaa: Matusebüroo Kristin OÜ, Tallinna Matusebüroo OÜ, Forsius Holding OÜ ja Tallinna Krematooriumi AS. Matuseteenuste geograafilise turu piiriks on Tallinn ja Harjumaa, kuna majanduslikult ei ole Tallinna matusebüroodel üldjuhul otstarbekas osutada matuseteenuseid väljapoole Tallinna ja Harjumaa. Majanduslik põhjendus Matusebüroo Kristin OÜ-l, Forsius Holding OÜ-l ja Tallinna Matusebürool on seotud põhiliselt renditud või omandis olevate külmkambrite asukohaga ja mõningate teiste matuseteenuste pakkumiseks vajalike ruumide paiknemisega Tallinnas.

Ettevõtjate poolt esitati Konkurentsiametile haldusasjas nr 2-02/05 andmed käivete suuruse kohta Tallinna ja Harjumaa osas ja nende alusel arvestatud turuosad on järgmised: Matusebüroo Kristin OÜ 2003.a (...) % ja 2004.a (...) %. Tallinna Krematoorium vastavalt (...) % ja (...) %. Tallinna Matusebüroo (...) % ja (...) % ning Forsius Holding OÜ (...) % ja (...) %.

Turuosade muutusest on näha, et teistest ettevõtjatest tunduvalt hiljem (2001.a) matuseteenuste kaubaturule sisenenud Forsius Holding OÜ on suutnud aastaga oma turuosa suurendada ((+...) %), mis näitab, et turule sisenemisel ei ole erilisi barjääre.

Samal ajavahemikul on vähenenud Matusebüroo Kristin OÜ ja Krematooriumi turuosad vastavalt (...) % ja (...) %.

Matusebürood ja Krematoorium osutavad kõiki vajalikke matuseteenuseid ning müüvad matusetarbed nii hauamatusteks kui ka tuhastamismatusteks. Teenuseid ja kaupu, mida matuseteenuse osutaja ise ei tooda, ostetakse teistelt, vastavas valdkonnas tegutsevatest ettevõtjatelt. Tarbijal on võimalik osta kõik soovitud matuseteenused ja -tarbed ühelt ettevõtjalt. Teenuste osutamine sõltub tarbija valikust.

Seega on ostja seisukohast lähtuvalt erinevate matusebüroode ja Krematooriumi poolt pakutavad matuseteenused omavahel asendatavad ja seda nii hinna, kvaliteedi, realiseerimis- ning kasutustingimuste poolest.

Samadel alustel matuseteenuste kaubaturu piiritlemise osas ei olnud Konkurentsiameti menetletud haldusasjas 2-02/05 Matusebüroo Kristin OÜ-l ja Matusebüroode Liidul vastuväiteid.

Samas on matuseteenuste allturgudena konkurentsioiguse kohaselt eraldi kaubaturgudena vaadeldavad surnu ärasaatmisel kasutatavad teenused ja kaubad. Surnu tuhastamine saab toimuda ainult selleks otstarbeks spetsiaalselt konstrueeritud ahjudes. Tuhastamisteenust saavad eraklientidele ja matusebüroodele osutada seega ainult krematooriumid, mis

omavad vastavaid spetsiaalseid tuhamisahjusid. Seega on tuhamisteenus vaadeldav omaette kaubaturuna.

Tarbijatele pakuvad tuhamismatuseteenuseid kõik Tallinna ja Harjumaal matusebürood ja samuti kõik matusebürood Eestis. Vastavad tuhamisahjud on olemas Tallinna Krematooriumil ja tema Tartu osakonnal, samuti Jõhvi Matusebürool.

Tallinna Krematoorium osutab tuhamisteenust Tallinna matusebüroodele aga ka Läänemaa, Pärnumaa, Raplamaa, Saaremaa, Hiiumaa matusebüroodele. Krematooriumi poolt 2005. aastal matusebüroodele osutatavast tuhamisteenusest oli 18,9% osutatud väljapoole Tallinna ja Harjumaad. Seega ei piirdu antud teenuse osutamine ainult Tallinna ja selle lähiehitsega ning tuhamisteenuse kaubaturg on KonkS § 13 lg 1 kohaselt piiritletav Eesti territooriumiga.

KonkS § 13 lg 1 kohaselt omab turgu valitsevat seisundit ettevõtja või mitu samal kaubaturul tegutsevat ettevõtjat, kelle positsioon võimaldab tal/neil sellel kaubaturul tegutseda arvestataval määral sõltumatult konkurentidest, varustajatest ja ostjatest. Turgu valitseva seisundi omamist eeldatakse, kui ettevõtjale või mitmele samal kaubaturul tegutsevale ettevõtjale kuulub kaubaturul vähemalt 40 protsenti käibest.

Tallinna Krematooriumi AS (Tallinna ja Tartu osakonnad kokku) käive 2004.a moodustas 19,07 mln krooni ja Jõhvi Matusebüroo käive 2,37 mln krooni ning seega vastavalt 89 % ja 11 % tuhamisteenuse kaubaturust. Samasugune majandusaasta käivete suhe on ettevõtjatel olnud ka varasematel aastatel.

Kõrget turuosa (75% ja rohkem), mis on püsinud suhteliselt pika perioodi jooksul, on konkurentsi asjades peetud sedavõrd tugevaks tõendiks turgu valitsevast seisundist, et selles osas täiendavaid uuringuid ei peeta vajalikuks (*EEC Competition Law. L.Ritter, F.Rawilson, W.D.Braun, Deventer. Boston 1991*).

Seega on Tallinna Krematooriumi AS turgu valitsev ettevõtja tuhamisteenuse kaubaturul, kuna temale kuulub kaubaturul 89 %.

Hüvastijätutseremooniat võib vaadelda samuti matusteenuse allturuna, s.t eraldi kaubaturuna. Siin aga ei ole Pärnamäe kabelikompleks Tallinnas lahkunuga hüvastijätutseremoonia korraldamiseks ainus võimalus. Kõigil Tallinna linna kalmistutel on kabelid.

Matusebüroo Kristin OÜ koduleheküljel teavitatakse kliente tuhamismatuse tseremoonia läbiviimise võimalustest järgmiselt: tseremoonia võib läbi viia kirikus, surnuaia kabelis, Tallinna Krematooriumis või mujal ärasaatmise läbiviimiseks sobivas ruumis.

Tallinnas ja Harjumaal on olemas teisi kabeleid, kirikuid ja matusebüroodele kuuluvaid tseremooniaruume ning muid sobivaid ruume, mida klient võib kasutada. Pärnamäe kabelite kasutamine vastavalt kliendi valikule ja seega Pärnamäe kabelikompleks hüvastijätutseremoonia läbiviimiseks eraldivõetuna ei ole piiritletav eraldi matusteenuste osutamise kaubaturu allturuna. Ka ei ole Pärnamäe kalmistukompleksis korraldatavate hüvastijätutseremooniate osatähtsus kaubaturul niivõrd oluline, et ettevõtja omaks turgu valitsevat seisundit.

Seega ei ole Krematoorium käsitletav Pärnamäe kabelikompleksi valdamisel turgu valitseva ettevõtjana, mis tuleneks KonkS §-dest 14 ja 15.

5.2 Hinnang menetlusosaliste tegevusele

5.2.1 Kooskõlastatud tegevusest

KonkS § 4 lg 1 p 1 kohaselt on keelatud konkurentsi kahjustava eesmärgi või tagajärjega ettevõtjatevaheline kokkulepe, kooskõlastatud tegevus ja ettevõtjateühenduse otsus, mille tagajärjel toimub otsene või kaudne kolmandate isikute suhtes hinna- ja muude kauplemistingimuste kindlaksmääramine, sealhulgas kauba hinna, tariifi tasu, juurde, alla- või täiendava mahahindluse abonement-, lisa või täiendava tasu, intressimäära, rendi või üüri määramine. § 4 lg 1 p 5 kohaselt on keelatud võrdväärsete kokkulepete puhul erinevate tingimuste rakendamises kokkuleppimine, millega äripartnerid pannakse ebasoodsasse konkurentsiolukorda.

Euroopa Kohus on leidnud, et kooskõlastatud tegevus sisaldab endas kolme elementi: otsene või kaudne kontakt ettevõtjate vahel, sellele järgnev käitumine turul ja põhjuslik seos kahe eelneva vahel (*Asi C-409/92P, Comission v Anic Partecipazioni SpA*).

Samas on Euroopa Kohus leidnud, et kooskõlastatud tegevusest võib rääkida ainult juhul, kui ettevõtjate paralleelset käitumist ei saa muul viisil seletada (*Konkurentsiseaduse kommentaarid p 3.9, 2003, lk 30*).

Kokkuleppe olemuseks piisab, kui on kehtestatud üldised raamid käitumisele, mida järgides osapooled ei tee enam oma otsuseid iseseisvalt. Tegelikult piirab igasugune ettevõtjatevaheline koostöö mingil määral ettevõtjate iseseisvat tegutsemisvabadust, kuid see ei tähenda alati, et kokkuleppe tegevuse või otsusega saaks kahjustatud ka konkurents.

Kaebuses väidetakse, et Krematoorium rakendab kokkuleppel Tallinna Matusebürooga viimasele oluliselt soodsamat tuhistamisteenuse hinda, samuti väikest allahindlust Forsius Holding OÜ-le.

Haldusasjas vaadeldud lepingud ei sisalda konkurentsi kahjustavaid kokkuleppeid, need ei ole oma olemuselt kõik sarnaste tingimustega ja on sõlmitud erinevatel aegadel. Koostöölepingud sisaldavad Krematooriumi ja matusebüroode vahel vastastikku antavaid soodustusi matuseteenuste või matusetarvete hindades, kuid nendega ei kehtestata hinda ega kauplemistingimusi kolmandatele isikutele, vaid tehakse ainult lepingupooltele soodustusi erinevate kaupade ja teenuste hindadest.

Tallinna Matusebürooga on Krematooriumil koostöösuhted juba alates 1992.aastast. Tallinna Matusebüroo pakub Krematooriumile soodustusi kirstude, lillede, surnu transpordi külmkambriteenuste ja hauakivide osas ning saab Krematooriumilt vastu soodustust tuhistamise hinnas ja urnide hinnas. Seega ei toimu Krematooriumi poolt ühepoolselt soodustuse andmine Tallinna Matusebüroole tuhistamise hinnas. Soodustusi antakse vastastikku, erinevate kaupade hindadele ja aastas moodustavad soodustused lepingu pooltele enamvähem võrdse kogusumma.

Forsius Holding OÜ annab Krematooriumile soodustust külmkambrite kasutamisel ja saab (...) krooni soodustust tuhistamise hinnas.

Arvete kontrollimisel ei tuvastatud tasaarveldusi või tagasimakseid.

Krematoorium ei ole kehtestanud Tallinna Matusebüroole tuhistamise hinna suurust tuhistamismatuses ja selles osas ei ole kokkulepet sätestatud ka koostöölepingus. Samuti ei tuvastatud lepingutest, arvetest ja menetluse käigus vaadeldud teistest dokumentidest ning

ettevõtjate esindajate ütlustest, et nad oleks kokku leppinud tuhastamise hinna suuruses teistele ettevõtjatele, s.o kolmandatele isikutele.

Tallinna Matusebüroo on oma tegevuses vaba müüma tuhastamisteenust kliendile edasimüügihinnaga nagu seda teevad vaadeldaval matuseteenuste kaubaturul ka teised ettevõtjad Forsius Holding OÜ ja Matusebüroo Kristin OÜ, lisades kliendile edasimüügil Krematooriumis tuhastamise hinnale vahendustasu.

Menetluse käigus vaadeldud arvete koopiatest nähtub, et Krematoorium ja Tallinna Matusebüroo ei kasuta arvetel teenustasu vastastikku ja seega ei saa kumbki pool teenustasu arvestamisest kasu ega kahju.

Menetluse käigus kogutud teabest ei nähtu Tallinna Matusebüroo, Krematooriumi ja Forsius Holding OÜ paralleelset käitumist matuseteenuste kaubaturul ja ei nähtu ka, et nimetatud ettevõtjad müüksid tuhastamisteenust eraklientidele ühesuguse hinnaga. Matuseteenuste ja -kaupade osas vastastikku erinevatele kaupadele antavad allahindlused ei tugevda ettevõtjate majanduslikku positsiooni ja ei piira teiste ettevõtjate tegevust soovi korral leppida kokku vastastikuste allahindluste mahus.

Seega ei leidnud tõendamist asjaolud, mis viitaksid KonkS § 4 p-de 1 ja 5 rikkumisele Krematooriumi ja Tallinna Matusebüroo poolt.

5.2.3 Turgu valitseva ettevõtja seisundi kuritarvitamisest

Nagu punktist 5.1 nähtub on Krematoorium turgu valitsevas seisundis tuhastamisteenuse osutamise kaubaturul.

KonkS § 16 keelab ühe või mitme ettevõtja poolt turgu valitseva seisundi kuritarvitamise. Punkti 1 kohaselt on keelatud turguvalitseva ettevõtja poolt otsene või kaudne ebaõiglaste ostu- või müügihindade või muude ebaõiglaste äritingimuste kehtestamine ja punkti 3 kohaselt on keelatud võrdväärsete kokkulepete sõlmimisel erinevate tingimuste pakkumine või rakendamine, pannes sellega mõne neist ebasoodsasse konkurentsiolukorda.

Menetluse käigus vaadeldud arvete koopiatest nähtub, et Krematoorium kasutab tuhastamisteenuse osutamisel hinda 2571.429 (ilma käibemaksuta ja täiskasvanu tuhastamisel) kõigile eraisikutele, kes on tellinud matuse Krematooriumilt. Sama hinnaga müüb Krematoorium teenust Matusebüroo Kristin OÜ-le, Vinuk OÜ-le, Marmor Grupp OÜ-le, Matmar OÜ-le ja teistele väljaspool Tallinna linna ja Harjumaad asuvatele matusebüroodele, kellega koostöölepingutes ei ole kokku lepitud vastastikuste soodustuste osas. Seega ei kasuta Krematoorium enda poolt eraisikutest klientidele matuseteenuste osutamisel madalamat tuhastamise hinda.

Võrreldes Krematooriumi arveid, mis on esitatud matusebüroodele ja eraisikutest klientidele nähtub, et Krematoorium ei nõua matusebüroode käest täiendavaid tasusid, võrreldes eraisikust klientidelt võetavate tasudega.

Ebaõiglase müügihinna ühe võrdlusmeetodina võib kasutada sama kauba võrdlust erinevatel ettevõtjatel.

Võrreldes Krematooriumi tuhastamisteenuse hinda Jõhvi Matusebüroo krematooriumi hinnaga selgub, et teenuse hind on mõlemal ettevõtjal 2700 krooni (koos käibemaksuga).

Lisaks on Jõhvi Matusebüroo kehtestanud üle 100 kg kaaluvate surnute tuhastamisel hinna 2970 krooni. Mõlemad ettevõtjad kasutavad matusebüroodele tuhastamisteenuse vormistamisel teenustasu juhul kui vastav matusebüroo seda oma teenuste vormistamisel samuti kasutab.

Teenustasu kasutavad ka matusebürood, kui nende kasutatavatest külmkambritest väljastatakse surnu Krematooriumile. Näiteks Matusebüroo Kristin OÜ 2006.a aprillikuu jooksul Krematooriumile esitatud arvetel on üldjuhul kolm positsiooni:

-Säilitamine külmikus	133.33 (1 ööpäeva maksumus)
-Ettevalmistamise tööd ja väljastamine	189.52 (ühekordne tasu igal arvel)
-Vormistamine büroos	90.48 (ühekordne tasu igal arvel)

Üksikutel juhtudel lisandub transport külmkambrisse (152.38).

Hindadele lisandub käibemaks 5%.

Krematooriumi poolt lifti ja tõstuki kasutamise hinna puhul on tegemist omaette kulukirjega, mida ei saa lugeda tuhastamishinna sisse, sest lifti ei kasutata tuhastamisprotsesside juures mitte 100% juhtudel. Samas oli lifti algmaksumus 130 000 krooni, kasutamisel lift kulub ja kasutab elektrit, lifti remonditakse. Tuhastamisteenuse kaubaturul turgu valitsevat seisundit omava ettevõtjana ei saa Krematoorium arvestada tuhastamise kuludesse teiste tegevustega seotud kulusid, kuna lifti kasutatakse mõnikord ka seoses matuseteenuste osutamisega surnu külmikust kabelisse transportimiseks juhul, kui Krematoorium osutab erakliendile matuseteenust.

Jõhvi Matusebüroo tuhastamisteenuse hinna moodustavad peale tuhastamisahju kasutamise ja ruumide rendi veel kulutused gaasile, tööjõukulud ning sotsiaalmaks, valve, elekter, prügiveedu, hooldus ja reklaam. Teenuselt saadakse ka väikest kasumit.

Tallinna Krematooriumis on tuhastamishind eurodesse arvestades 172.63 eurot (Krematooriumi matuseteenuste hinnakiri koduleheküljel). Eraldi tasu on kirstu tuhastamise eest 650 krooni ehk 39.56 eurot. Euroopa keskmine tuhastamishind 300 eurot jääb ikkagi märkimisväärselt kõrgemaks, mille tõenäolisteks põhjusteks kõrgem energia hind ja suuremad töötasud. Ahju maksumuses, remondi maksumuses (remontijad, kui spetsialistid tellitakse Rootsist) ja muude kaupade maksumuses, nagu materjalid, spetsriietus jne, ei ole märkimisväärselt vahet Eesti ja Euroopa keskmistes hindades.

Kui turguvalitsev ettevõtja tõstab hinna kõrgemale kui moodustavad asjakohased kulud ja sellele lisanduv mõistlik kasum, loetakse seda hinda ebeõiglaseks ja ettevõtja rikub KonkS § 16 p-i 1.

13.07.2006 esitas Krematoorium Konkurentsiametile tuhastamisteenuse kulukomponentide loetelu, mille kohaselt kujuneb teenuse omahinnaks (...) krooni (ilma käibemaksuta). Kulukomponendid on otseselt seotud tuhastamisprotsessiga ja ei sisalda mingeid teisi matusekulusid või teiste matusebüroode poolt juba tellijalt saadud tasudes sisalduvaid kulusid. Täiendavaid selgitusi kulukomponentide osas andis 27.07.2006 e-kirjaga arvepidamiskeskuse raamatupidaja. Kasum ühe tuhastamise kohta ((...)-(...)) (...)krooni moodustab (...) tuhastamise hinnast (ilma käibemaksuta) ja selline kasum ei ole ülemäärane ning mis on lähedane Eestis hinnareguleerimisel kasutatava kapitali kaalutud keskmise hinnaga.

Krematoorium ei lisa matuseteenuse osutamisel erakliendile mingit vahendustasu Tallinna Matusebüroolt ostetud teenustele ja kaupadele. Teenust või kaupa müüakse lõpptarbijale ostuhinnaga ka sellisel juhul, kui tegemist on vastastikuste soodushindadega kaupadega.

Krematooriumil tekib tuhamismatuseteenuste osutamisega mitmekülgssussääst, sest lisaks tuhamismatuseteenusele osutatakse teisi matuseteenuseid ja osa kulusid, näiteks juhtimiskulud, jagunevad ka teistele teenustele (kabelite kasutamine, peieruumide rent jne).

Eelnimetatud asjaolud võimaldavad Krematooriumil osutada tuhamismatuse teenust teistest odavamalt, kusjuures ettevõtja teenib tuhamismatuseteenuste osutamisel minimaalselt kasumit, kuid ei osuta teenuseid ka alla omahinna. Ettevõtja kasum Tallinna osas oli 2004.a 6% ja 2005.a 1,2% tema majandusaasta käibest.

Krematooriumi poolt reklaamitud madalam tuhamismatuseteenuse hind, võrreldes konkurentidega, ei ole tingitud seega madalama tuhamismatuseteenuse hinna kasutamisest.

Hindade alandamine, eesmärgiga võita kliente ning suurendada turuosa, on üldjuhul lubatud ja konkurentsile kohane. Turgu valitseva ettevõtja poolt oma kaubale röövellikult madala hinna kehtestamine, mis tõrjub teisi ettevõtjaid kaubaturult välja on vastuolus seadusega. Krematoorium ei kasuta erakliendile teenuse osutamisel madalamat tuhamismatuseteenuse hinda ja müüb teenust sama hinnaga ka matusebüroodele, kellega ei ole kokku lepitud vastastikustes soodustustes.

Võrdväärsete kokkulepete puhul peab ka hind olema sama suur. Kui kokkulepped ei ole objektiivsetel põhjustel võrdväärsed, siis peab ka hinnaerinevus olema proportsionaalne nimetatud objektiivsetel põhjustel. Kui lepingu tingimustes on teatud erinevused, võivad hindades ka olla teatud erinevused. Samas, kui need erinevused on märkimisväärsed ja põhjendamatud, on tegemist turgu valitseva ettevõtja poolt oma seisundi kuritarvitamisega. Haldusasjas vaadeldud lepingud ei ole oma olemuselt kõik sarnaste tingimustega ning on sõlmitud erinevatel aegadel. Koostöölepingud sisaldavad ka Krematooriumi ja matusebüroode vahel vastastikku antavaid soodustusi matuseteenuste või matusetarvete hindades.

Tallinna Matusebüroo pakub Krematooriumile soodustusi kirstude, lillede, surnu transpordi, morgiteenuste ja hauakivide osas ning saab Krematooriumilt vastu soodustust tuhamismatuse hinnas ja urnide hinnas. Seega ei toimu Krematooriumi poolt ühepoolset soodustuse andmist Tallinna Matusebüroole tuhamismatuseteenuse hinnas. Soodustusi antakse vastastikku, erinevate kaupade hindadele ja aastas moodustavad soodustused lepingu pooltele enamvähem võrdse kogusumma.

Forsius Holding OÜ annab Krematooriumile vastusoodustust külmkambri kasutamisel.

Soodustuste andmine tuhamismatusele ei ole seega põhjendamatu ja soodustuste kogusumma ei ole märkimisväärselt suur, moodustades ainult 0,005% Krematooriumi käibest. Matusebüroo Kristin OÜ ei anna Krematooriumile oma teenustes mingeid soodustusi ja ei saa soodustusi ka Krematooriumilt tuhamismatuseteenuse hinnast.

Lähtudes eeltoodust ei leidnud Konkurentsiamet asjaolusid, mis viitaksid Krematooriumi, kui turgu valitseva ettevõtja poolt oma seisundi otsesele või kaudsele kuritarvitamisele tuhamismatuseteenuse kaubaturul. Ei esinenud ka teisi asjaolusid, mis langeksid kokku KonkS § 16 punktides 1 ja 3 sätestatud teokoosseisudega.

5.2.2 Eri- ja ainuõigusest ning loomulikust monopolist

KonkS § 14 kohaselt käsitletakse eri- ja ainuõigusena riigi või kohaliku omavalitsuse üksuse poolt ettevõtjale antud õigust, mis võimaldab tal kaubaturul teiste ettevõtjatega võrreldes eeliseisundis või ainsaks ettevõtjaks sellel kaubaturul. Eri- või ainuõiguse andmiseks korraldatakse avalik konkurss vastavalt Vabariigi Valitsuse kehtestatud korrale. Tallinna linna Hinna- ja Konkurentsiameti 14.02.1999 kirjas toodud seisukohalt ei ole Tallinna linn andnud Krematooriumile eri- või ainuõigust, millest tulenevalt ei kehti Krematooriumi kohta konkurentsiseaduse § 17 sätestatud eri- või ainuõigust või loomulikku monopoli omava ettevõtja tegevuse piirangud, s.h kohalikule omavalitsusele antud õigus reguleerida kehtestatavoid hindu.

Samuti ei järeldu eri- või ainuõiguse andmist Krematooriumi ja Tallinna linna vahel sõlmitud matusemaja rendilepingust.

Seega rendilepingu sõlmimine ei ole käsitletav eri- ja ainuõiguse andmisena. Riigi ega kohaliku omavalitsuse poolt ei ole Krematooriumile nimetatud õigust antud.

KonkS § 15 kohaselt loetakse olulist vahendit, sealhulgas loomulikku monopoli omavaks ettevõtja, kelle omandis, valduses või opereerimisel on võrgustik, infrastruktuur või muu oluline vahend, mida teisel isikul ei ole võimalik või ei ole majanduslikult otstarbekas dubleerida, kuid mille olemasoluga ei ole võimalik kaubaturul tegutseda.

Seega viitab § 15 olulist vahendit määratledes olukorrale, kus ühe ettevõtja majandustegevus konkreetsetel kaubaturul sõltub täielikult teisest ettevõtjast.

Sealjuures näeb KonkS ette kaks tingimust, mille esinemisel omab ettevõtja olulist vahendit. Esiteks, teistel ettevõtjatel ei ole võimalik seda dubleerida, või ei ole dubleerimine majanduslikult otstarbekas. Teiseks, olulise vahendi omamine annab ettevõtjale turgu valitseva seisundi, sest ostjal puuduvad olulisele vahendile asenduskaubad.

USA juhitavas oluliste vahendite kaasuses MCI Communications Croup vs AT&T 708 F.2d 1081 (1983) on näiteks olulist vahendit määratletud järgmiselt: "nagu sõnast „oluline” nähtub, peab süüdistaja näitama enam kui ebamugavust või mõningat majanduslikku kahju; ta peab näitama, et asjakohase vahendi alternatiivid ei ole teostatavad”.

Euroopa Komisjon defineerib olulist vahendit kui „ vahendit või infrastruktuuri, mis on vajalik kliidini jõudmiseks ja/või konkurentidele nende majandustegevusel, ning mida ei ole võimalik mõistlike vahenditega dubleerida” (98/C 265/02. *Notice of the Competition Rules to Access Agreements in the Telecommunications Sector: Framework, Relevant Markets and Principles. OJ 2.8.97 C 265/3 lk 2-28 par.68*).

Haldusasjas nr 2-02/05 antud Tallinna Ettevõtlusameti vastusest 16.09.2005 selgub, et krematooriumi rajamiseks tegevusluba ei ole vaja. Õiguslikuks aluseks on registreerimine riiklikus majandustegevuse registris ettevõtja taotluse alusel. Ehitus toimub vastavalt ehitusseaduses ja planeerimisseaduses ettenähtud korrale.

22.09.2005 (samuti haldusasjas nr 2-02/05) Matusebüroode Liidu vastusest selgub, et krematooriumi rajamine oleks jõukohane paljudele matusebüroodele või teistele ettevõtjatele. Investeeringute minimaalpiiriks peetakse 2-4 mln krooni.

Haldusasjas nr 2-02/05 Konkurentsiametile teabe taotluse vastuses Matusebüroo Kristin OÜ 27.09.2005 kirjas p 4 on toodud seisukoht, et teise krematooriumi rajamine Tallinnasse oleks teretulnud ja täiesti teostatav Tallinna linna toetusel. Samuti arvamus, et selle

rajamine on ka majanduslikult otstarbekas. Minimaalseks maksumuseks peetakse 8 mln krooni.

Otstarbekaks pidas teise krematooriumi rajamist Tallinnasse ka Forsius Holding OÜ.

Konkurentsiamet on oma otsusega 30.12.2002.a nr 73-L tunnistanud Tallinna Krematooriumi olulist vahendit omavaks tuhandustamatuste turul Tallinnas ja Harjumaal, mitte aga tuhandustamisteenuse osutamise kaubaturul.

Sellest ajast on olukord ka tuhandustamisteenuste kaubaturul märkimisväärselt muutunud. Tuhandustamatuste osakaal matuste koguarvust on vähemalt kahekordistunud ja suureneb aasta aastalt pidevalt. Tuhandustamisteenuseid osutavad kõik Eesti matusebürood, kuigi krematooriumid on olemas ainult Tallinnas, Tartus ja Jõhvis.

Käesolevaks ajaks moodustab tuhandustamatus üle 20% (novembris 2006 30%) matuste koguarvust ja pidevalt suureneb tuhandustamisteenuse osutamise maht. Metsakalmistul valmis urnimüür ja samasugused müürid on planeeritud ehitada kõigile Tallinna kalmistutele.

Maailmas tuhandustatakse pooled surnutest ja poolte puhul kasutatakse hauamatust. Näiteks Rootsis tuhandustatakse 70% lahkunutest, kuna traditsioonid on pikaajalised. Ligi 9 miljoni elaniku kohta on Rootsis 73 krematooriumi, seega üks krematoorium ca 123 tuhande elaniku kohta.

Kui 13 aastat tagasi tegutses Eestis ainult üks krematoorium ja see asus Tallinnas, siis toodi matusebüroode vahendusel surnuid tuhandustamiseks Tallinnasse üle kogu Eesti ja isegi Lätist. Käesoleval ajal ei tuhandustata Krematoorium Tallinnas samuti ainult Harjumaa piirkonna surnuid, vaid matusebürood Saaremaalt, Hiiumaalt, Raplast, Haapsalust, Pärnust ja mujalt ostavad samuti tuhandustamisteenust Tallinnast. 18,9 % matusebüroode poolt Krematooriumilt ostetud tuhandustamisteenusest oli 2005.aastal väljapoole Tallinna ja Harjumaad. Seega ei ole Krematooriumi poolt osutatav tuhandustamisteenus piiritletav ainult Tallinna ja Harjumaaga.

Krematooriumi korraldatud tuhandustamistamatustest oli 34% väljapoole Tallinna ja Harjumaad, mistõttu ei oleks ka tuhandustamisteenuste osutamise kaubaturg eraldi vaadelduna tõenäoliselt piiritletav ainult Tallinna ja Harjumaaga.

Äärmisel vajadusel, kui Tallinnas ei oleks mingil põhjusel võimalik teatud aja jooksul tuhandustamisteenust osta, oleks lahkunu tuhandustamine Jõhvis samuti teostatav. See tooks Tallinna matusebüroodele kaasa teatud ebamugavusi teenuse osutamisel, kuid majanduslikult ei oleks see matusebüroole oluliselt kulukam, kuna teenuse ostmise vajaduse otsustab ja selle eest tasub tellija.

Arvestades tuhandustamatuste arvu pidevat tõusu, on teise krematooriumi rajamine Tallinnasse või selle lähiümbrusesse mõistlike vahenditega teostatav ja matusebüroode arvates majanduslikult ka tasuv.

Kuna krematooriumi dubleerimine Tallinnas on mõistliku hinnaga ja majanduslikult tasuv, siis puudub üks vajalik tingimus kahest, mis on ette nähtud KonkS §-s 15, ning Krematoorium osutab teenust ka väljapoole Tallinna ja Harjumaad, ei saa Krematooriumi krematsiooniahjude omamise tõttu lugeda olulist vahendit omavaks ettevõtjaks tuhandustamisteenuse kaubaturul Tallinnas ja Harjumaal.

Kuna riigi ega kohaliku omavalitsuse poolt ei ole Krematooriumile vastava õigusaktiga antud eri- või ainuõigust ja rendilepingu sõlmimine iseenesest ei ole käsitletav eri- ja ainuõiguse andmisena ning Krematooriumi ei oma loomulikku monopoli, ei rakendu tema suhtes ka KonkS § 18 sätestatu.

See aga ei tähenda, et puudub võimalus tema majandustegevuse kontrollimiseks. Krematoorium, kui tuhandamisteenuse osutamise kaubaturul turgu valitseva ettevõtja seisundit omav ettevõtja, on kohustatud põhjendama oma kulusid ja hinna õigsust.

Kohtuasja 3-3-1-66-02 punktis 27 on Riigikohus andnud seisukoha, et õigustatud kahtluse korral, et hind ei ole vastavuses teenuse osutamiseks vajalike kuludega, peab hinna kuludele vastavust põhjendama turgu valitsev ettevõtja, sest teavet kulude põhjendatuse kohta omab eeskätt teenust osutav ettevõtja.

5.2 Matusebüroo Kristin OÜ vastuväited otsuse eelnõu kohta

21.11.2006 esitas Matusebüroo Kristin OÜ nimel otsuse eelnõu kohta vastuväited MAQS Law Firm Advokaadibüroo.

Vastuväidetes jääb Matusebüroo Kristin OÜ oma kaebuses esitatud seisukohtade juurde.

Kaebaja väidab, et Tallinna Linnavalitsus on oma 26. juuni 2002 korraldusega nr 1934-k Pärnamäe kabelikompleksi rendileandmisega andnud Krematooriumile õiguse kasutada eksklusiivselt ainukest Harjumaal paiknevat hoonet, milles paiknevad krematsiooniahjud. Vastuväidete kohaselt ei oma otsesest tähtsust sõnastusega erioõiguse andmine, vaid asjaolu, et vastava korraldusega luuakse Krematooriumile tuhandamismatuste kaubaturul teiste ettevõtjatega võrreldes eeliseisund (ainsaks ettevõtjaks sellel kaubaturul).

Kaebaja on seisukohal, et Krematoorium on olulist vahendit omav ettevõtja KonkS § 15 mõistes, sest krematsiooniahju ostmine ja krematooriumi ehitamine on küll võimalik, kuid on küsitav, kas krematsiooniahjudega kabelikompleksi on otstarbekas dubleerida isegi sellisel juhul kui tuhandamisteenused moodustaksid matuste üldarvust 50%.

Matusebüroo Kristin OÜ palub jätta täiesti tähelepanemata Eesti Matusebüroode Liidu arvamuse käesolevas asjas, kuna nimetatud ühendusesse kuuluvad ka Krematoorium ja Tallinna Matusebüroo.

Matusebüroo Kristin OÜ on seisukohal, et Krematoorium on teinud KonkS-ga vastuolus olevaid soodustusi Tallinna Matusebüroole ja ei oma tähtsust, kas ja millistel põhimõtete alusel soodustused on tehtud. Tähtsust omab, et soodustuste süsteem ei kehti kõigile Harjumaa ja Tallinna matusebüroodele ja sellist kokkulepet tuleb pidada keelatud kokkuleppeks KonkS § 4 lg 1 punkti 5 mõistes.

Krematoorium ei ole Matusebüroolt Kristin OÜ kunagi küsinud, kas ta soovib mingit soodustust.

Täielikult tähelepanuta tuleb kaebaja arvates jätta Krematooriumi väited nagu oleks Matusebüroo Kristin OÜ poolt tuhandamisele toodud surnutes olevad meditsiinilised lisandid plahvatanud ja tekitanud Krematooriumile kahju. Krematoorium pole tõendanud, et nad oleksid Matusebüroo Kristin OÜ teavitanud plahvatustest ja Matusebüroo Kristin OÜ ei ole Krematooriumilt ühtegi sellesisulist teadet saanud.

Matusebüroo Kristin OÜ on seisukohal, et ausat ärilist konkurentsi Harjumaa tuhandamismatuseteenus kaubaturul ja Krematooriumi raamatupidamisarvestuse läbipaistvust saab tagada ainult sellega, kui Konkurentsiamet kohustab Krematooriumi tegelema ainult surnute tuhandamisteenuste osutamisega. Krematooriumi omanikel on võimalus osutada teisi matuseteenuseid eraldiseisva ettevõtja alt, kelle teenuse osutamine peab olema rajatud samadel alustel, kui kõigil teistel matusebüroodel, sealjuures peab olema tagatud raamatupidamise arvestuse läbipaistvus.

5.3 Konkurentsiameti vastus Matusebüroo Kristin OÜ vastuväidetele otsuse eelnõu kohta.

Konkurentsiamet jääb seiskohale, et Krematooriumile ei ole Tallinna Linnavalitsuse 26. juuni 2002 korraldusega nr 1934-k antud eri- või ainuõigust. Kaebaja on jätnud tähelepanuta KonkS § 14 lg- s 2 sätestatud eri- või ainuõiguse andmise korra. Nimetatud lõike alusel on Vabariigi Valitsus kehtestanud eri- või ainuõiguse andmiseks avaliku konkursi korraldamise korra (Vabariigi Valitsuse 25.09.2001.a määrus nr 303; RT I 2001, 56, 332). Tallinna Linnavalitsus ei korraldanud rendile andmisel eri- või ainuõiguse andmiseks konkurssi. Eelnimetatud linnavalitsuse korralduses või rendilepingus ei ole sätestatud ka eri-või ainuõiguse andmise korda. Samuti on otsuse õigusliku hinnangu punktis 5.2.2 viidatud Tallinna Linna Hinna- ja Konkurentsiameti seisukohale, et Krematooriumile ei ole antud linna poolt eri- või ainuõigust. . Rendileping 30.06.1994 nr 7 käsitleb samuti kabelikompleksi (matusemaja) rendile andmist ja ei sätestanud eri- või ainuõiguse andmist. Sealjuures tuleb märkida, et krematsiooniahjud ostis ja paigaldas hoonesse Krematoorium ning rendileping käsitleb ainult hoone rentimist, mis on aastatega rendile võtja poolt vastavalt lepingu tingimustele oma vahenditega rekonstrueeritud.

Konkurentsiamet on piisava põhjalikkusega selgitanud otsuse p 5.2.2 asjaolusid, mille kohaselt Krematoorium ei ole olulist vahendit omav ettevõtja.

Ühtlasi kinnitab kaebaja oma vastuväidetes, et krematooriumi ehitamine on võimalik. Samuti selgus Matusebüroo Kristin OÜ 2005. majandusaasta aruande tegevusaruandest /<https://ar.eer.ee/>, et kaebaja on soetanud Rae vallas Jüri kalmistu kõrvale kinnistu maksumusega 1 287 300 krooni (koos käibemaksuga). Hind sisaldab ka vee- ja kanalisatsioonitrassidega liitumise maksumuse. Tegevusaruande kohaselt on Matusebüroo Kristin OÜ eesmärgiks rajada sellele kinnistule matusemaja koos krematooriumiga. Vajaliku inventari hankimiseks otsitakse võimalusi ja projekteerimise algtöödega tegeletakse. Taotlemisel on ehitusluba ning kavas on alustada ehitustegevusega.

Valla andmetel toimub hetkel detailplaneeringu hindamine ja kooskõlastamine.

Olulist vahendit omav ettevõtja tegutseb turul täiesti üksinda, samas kui turgu valitseva ettevõtjaga samal kaubaturul võib olla ka teisi ettevõtjaid.

Konkurentsiamet on oma otsuse õigusliku hinnangu punktis 5.1 piiritlenud tuhandamisteenuse kaubaturu Eesti territooriumiga, lähtudes asjaolust, et kõik kolm seni Eestis ehitatud krematooriumi (ehitamisel on neljas) osutavad tuhandamisteenust kõigile Eesti matusebüroodele, kes on nendega sõlminud koostöölepingud. Arvestades ka ehitatava krematooriumiga, kuuluvad neist kolm erinevatele ettevõtjatele, kes ei ole omavahel majanduslikult seotud. Seega ei ole asjakohane piiritleda tuhandamisteenuse kaubaturgu ainult Harjumaaga.

Otsuse punkti 5.1 kohaselt on Krematoorium turgu valitsev ettevõtja tuhandamisteenuse kaubaturul.

Konkurentsiamet on õigusliku hinnangu punktis 5.2.2 toonud kõigi menetluse käigus küsitletud ettevõtjate või nende liitude arvamused krematooriumi maksumuse kohta sh ka Matusebüroo Kristin OÜ arvamuse, mille kohaselt minimaalne maksumus oleks 8 mln krooni.

Konkurentsiamet on menetluse tulemusena jõudnud järeldusele, et Krematooriumi ja Tallinna Matusebüroo vahelised koostöölepingu alusel antavad soodustused ei ole käsitletavad KonkS rikkumisena ja põhjendanud oma seisukohta otsuse punktis 5.2.1.

Antud soodustustest ei muutu kummagi osapoole tulude-kulude suhe, kuna vastastikuste soodustuste mahud aastas on peaaegu võrdsed.

Soodustuste andmine on kahe lepingupoole kokkulepe ja sellisele kokkuleppele jõudmiseks võivad ettepanekuid teha mõlemad osapooled.

Kindlasti ei tohiks Krematoorium, kui tuhostamisteenuse kaubaturul turgu valitsev ettevõtja, anda põhjendamatu ühepoolseid soodustusi mõnele või ainult Harjumaa matusebüroodele nagu on kaebaja vastuväidetes toodud. Selline käitumine oleks käsitletav KonkS § 16 rikkumisena.

Konkurentsiamet on otsuse õiguslikus hinnangus jätnud tähelepanuta Krematooriumi väite nagu oleks krematsiooniahjudes plahvatusi põhjustanud Matusebüroo Kristin OÜ toodud surnutes olnud meditsiinilised lisandid. Krematooriumi arvutist Matusebüroole Kristin OÜ saadetud e-kirjade väljatrükkidest ei selgu otseselt plahvatuste kuupäevad ja konkreetsed tuhostatavad.

Matuseteenused, sh tuhostamisteenus, ei ole litsentseeritavad majandustegevused. Seega ei ole riigi või kohaliku omavalitsuse pädevuses keelata või piirata Krematooriumi poolt matuseteenuste osutamist.

Lähtudes eeltoodust ja juhindudes KonkS § 63⁴ lg 1 p-st 1

otsustan:

lõpetada Tallinna Krematooriumi AS tegevuse suhtes 31.03.2006 Matusebüroo Kristin OÜ kaebuse alusel alustatud haldusmenetlus, seoses konkurentsiseaduse rikkumise tunnuste puudumisega Tallinna Krematooriumi AS tegevuses.

Otsuse peale võib esitada vaide Konkurentsiameti peadirektorile haldusmenetluse seaduses sätestatud korras või kaebuse Tallinn Halduskohtule 30 päeva jooksul arvates käesoleva otsuse teatavakstegemisest.

Aini Proos

Väljavõte on Konkurentsiameti peadirektori asetäitja haldusmenetluse lõpetamise 06.12.2006 otsuse nr 55-L originaaliga samane. Väljavõttes on ärisaladuseks loetud teabe asemel kasutatud (...)

Aime Kivimäe-Kalamees
Konkurentsiameti nõuniku kt